

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Zaanstad
T.a.v. de heer J. van Zuijlen
Postbus 2000
1500 GA ZAANDAM

Bezoekadres:
Prins Bernhardplein 112
1508 XB Zaandam

Postadres:
Postbus 150
1500 ED Zaandam
Telefoon 088 751 20 00
risicobeheersing@vrzw.nl
www.vrzw.nl

Datum 11 februari 2021
Onze referentie DOC/21/007671
Uw referentie
Uw email van 14 januari 2021

Telefoon
E-mail
Onderwerp

advies n.a.v. rapport externe veiligheid
Menebaterrein te Wormerveer

Geacht college,

Op 14 januari 2021 heeft de heer J. van Zuijlen van uw afdeling Fysieke Leefomgeving II, ons in de gelegenheid gesteld om te adviseren over het plan Menebaterrein. Hij heeft ons hiervoor het rapport "Onderzoek externe veiligheid Meneba-terrein", verder EV-rapport genoemd, toegezonden. Dit rapport is opgesteld door DGMR met als rapportnummer M.2020.0535.22.R001, versie 3 en datum 7 december 2020.

Onze adviestaak gaat over de zelfredzaamheid, bestrijdbaarheid & hulpverlening en basisbrandweezorg.

Aan de hand van dit advies kan het bevoegd gezag een integrale afweging maken tussen de verschillende belangen en beoordelen of de risico's aanvaardbaar zijn of niet.

Proces

Op 3 september 2020 heeft ons Team Risicobeheersing deelgenomen aan een ontwerpatelier Meneba. Hierin is een stedenbouwkundig ontwerp besproken. Onze adviezen over bereikbaarheid en opstelplaatsen in relatie tot externe veiligheid en basisbrandweezorg zijn overgenomen in het SO stedenbouwkundig plan, versie 21210119, van Mecanoo Architecten (verder SO genoemd). Hierin zijn onder anderen twee opstelplaatsen aan de Zaan opgenomen voor de brandweer ten behoeve van:

- bestrijden van een eventuele plasbrand (bijv. van benzine) op de Zaan;
- bestrijden van een eventuele brand op een vaartuig (zoals een cruiseschip of binnenvaartschip);
- voorkoming van brandoverslag, van de branden genoemd bij de punten 1 en 2, naar gebouwen op de oever;
- (secundaire) bluswatervoorziening ter bestrijding van brand verder in het plangebied of de omgeving daarvan.

Situatie

Gemeente Zaanstad verleent haar medewerking aan de transformatie van het bedrijfsterrein van de voormalige meelfabriek Meneba. Op het Menebaterrein zullen woningen, kantoren, retail en horeca worden gerealiseerd. In het EV-rapport is uitgegaan van:

- 700 woningen;
- 1200 m² bruto vloeroppervlakte voor supermarkt en detailhandel;
- 5700 m² bruto vloeroppervlakte kantoren;
- hotel met 150 kamers;
- 500 m² bruto vloeroppervlakte horeca.

In de omgeving van het plangebied bevinden zich een aantal risicobronnen, namelijk:

1. Vervoer van gevaarlijke stoffen over de N514;
2. Vervoer van gevaarlijke stoffen over de Zaan.

In bijlage 1 is de situatie opgenomen.

Gevaren externe veiligheid

Wij zijn het eens met het EV-rapport. Wij nemen aan dat het hoofdstuk over aanvaarrisico's met uw afdeling Havens en Vaarwegen is afgestemd. Verder hebben wij op het EV-rapport de volgende aanvullingen:

- In EV-rapport missen wij het ongevalsscenario's van een plasbrand benzine op de Zaan. In het ergste geval kan de brand overslaan naar gebouwen, die aan de Zaan staan. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de scenariokaart "Binnenvaarttanker Benzine – Plasbrand"¹ van het scenarioboek externe veiligheid².
- Paragraaf 6.1 vermeldt dat de effecten van het ongevalsscenario plasbrand benzine op de N514 beperkt zullen zijn op het plangebied. Het dichtstbijzijnde kwetsbaar object (het geplande hotel) ligt op een afstand van circa 42 meter van de N514. In een worst-case situatie kan het hotel (gedeeltelijk) te maken krijgen met een hittestraling tussen 10-35 kW/m² volgens het scenarioboek³.
- Bij de beschrijving van zelfredzaamheid, paragraaf 6.2, mist het handelingsperspectief. Personen buiten moeten de 1^e en 2^e ring¹⁺³ afgeschermd van warmtestraling ontvluchten. Voor personen binnen is het wenselijk dat er vluchtroutes aanwezig zijn. In/achter gebouwen op tenminste 50 afstand van de plasbrand op de N514 respectievelijk 70 meter voor de Zaan zijn de toekomstige bewoners voldoende beschermd. Indien de rook over het plangebied trekt, is binnen blijven/schuilen, ramen en deuren sluiten en eventuele mechanisch ventilatie uitschakelen het beste handelingsperspectief⁴.
- Bij risicocommunicatie over externe ongevalsscenario's en het bijbehorende handelingsperspectief kan voor het hotel nog worden geadviseerd om hiervoor een hoofdstuk op te nemen in het ontruimingsplan⁵. Of er kan een apart zelfredzaamheidsplan worden opgesteld. Hierdoor weet het personeel wat de externe ongevalsscenario's zijn en wat het beste handelingsperspectief is.

Maatregelen

Het plangebied wordt nog ontwikkeld. Hierbij kunnen maatregelen worden meegenomen die de veiligheid vergroten. Hieronder worden denkrichtingen aangereikt ter overweging.

Omgeving

Binnen het effectgebied van potentiële calamiteiten moet de infrastructuur geschikt zijn om te vluchten en bij voorkeur van de calamiteit af. In het SO is hiermee voldoende rekening gehouden en wij nemen aan dat dit wordt overgenomen in het bestemmingsplan.

Gebouwontwerp

In het ontwerp van de gebouwen (zoals het hotel en de gebouwen aan de Zaan) kunnen bouwkundige maatregelen, zoals centraal afschakelbare mechanische ventilatie, en vluchtroutes worden meegenomen ter bescherming van de daarin aanwezige personen.

Het Handboek omgevingsveiligheid van RIVM⁶ kan als een hulpmiddel worden gebruikt om mogelijke maatregelen te onderzoeken.

¹ Bron: <https://scenarioboek.vn.nl/binnenvaarttanker-benzine-plasbrand/>, d.d. 22 augustus 2018.

² Dit is te vinden op www.scenarioboek.vn.nl en is ontwikkeld door de veiligheidsregio's Amsterdam-Amstelland, Gooi- en Vechtstreek, Kennemerland, Noord-Holland Noord, Zaanstreek-Waterland, Utrecht, Flevoland en Rotterdam-Rijnmond.

³ Bron: <https://www.scenarioboek.vn.nl/tankwagen-benzine-plasbrand-2/>, d.d. 21 augustus 2018

⁴ Dit geldt ook voor een brand in de omgeving, waarvan de rook over het plangebied trekt.

⁵ Voor een hotel geldt deze verplichting op grond van het Bouwbesluit.

⁶ Te vinden op: <https://omgevingsveiligheid.rivm.nl/handboek-omgevingsveiligheid>

Basisbrandweerzorg

Voor de basisbrandweerzorg wordt uitgegaan van de Handreiking Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid 2019.

Bereikbaarheid

Het is belangrijk dat het plangebied via minimaal twee, onafhankelijke toegangswegen te bereiken is voor de brandweer. Dat is hier het geval. Voor de opkomsttijd van woningen en hotels geldt een tijdnorm van 8 minuten (Besluit veiligheidsregio's). Deze norm wordt in principe gehaald.

Bluswater

In het plangebied bevinden zich meerdere brandkranen. Gezien de bestemmingswijziging is het de vraag of deze primaire bluswatervoorziening toereikend is. Dit zal bij de verdere inrichting van het gebied nader moeten worden beschouwd.

Advies

VrZW adviseert gemeente Zaanstad om in haar bestemmingsplan de infrastructuur van het SO over te nemen.

En bij de verantwoording groepsrisico de volgende aspecten mee te wegen:

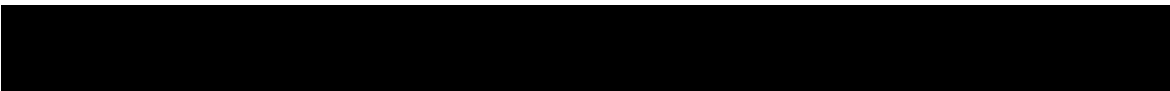
1. de gevaren en gevolgen van een mogelijk ongeval met gevaarlijke stoffen;
2. het handelingsperspectief dat de aanwezige personen hebben om zichzelf en anderen in veiligheid te brengen door te schuilen in een gebouw dan wel te vluchten;
3. de hulpdiensten kunnen een ongeval niet voorkomen en richten zich op het helpen van slachtoffers en het veiligstellen van het gebied;
4. onze bovenstaande aanvullingen op het EV-rapport.

En om maatregelen in de volgende denkrichtingen te overwegen:

- a. bouwkundige maatregelen te treffen, zoals een centraal afschakelbare ventilatie en vluchtmogelijkheden van de risicobronnen af;
- b. een adequate primaire bluswatervoorziening. In het belang van zowel bestrijding van secundaire effecten van externe calamiteiten als de basisbrandweerzorg;
- c. gerichte risicocommunicatie aan de bewoners, die aan de Zaan wonen, en de hotelleiding over externe calamiteiten en bijbehorende handelingsperspectieven.

Indien de maatregelen niet kunnen worden geborgd in het kader van deze procedure adviseren wij u om deze mee te nemen in uw inrichtingsplan en/of uw besluit van de omgevingsvergunning. Wij verzoeken u om ons Team Risicobeheersing hierbij te betrekken.

Graag ontvangen wij een korte terugkoppeling van uw bevindingen ten aanzien van de adviezen en/of een afschrift van uw besluit.

Hoogachtend,
Namens het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland,

A. Toepoel
Teamleider Risicobeheersing

Deze brief is automatisch gegenereerd en verstuurd. Om die reden ontbreekt een ondertekening.

Bijlagen:
1. Situatie

BIJLAGE 1: situatie

Figuur 1: overzicht situatie, rode ster is locatie hotel -bovenop bestaande silo's (bron: SO stedenbouwkundig plan van Mecanoo Architecten, versie 20210119)